

Ahmet Burak Şişci

```
In [ ]: import numpy as np
```

```
In [ ]: import pandas as pd
```

```
In [ ]: df_animal = pd.read_csv("msleep.csv")
```

```
In [ ]: df_animal.info()
```

```
<class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 83 entries, 0 to 82
Data columns (total 11 columns):
 #   Column      Non-Null Count  Dtype  
--- 
 0   name        83 non-null    object  
 1   genus       83 non-null    object  
 2   vore        76 non-null    object  
 3   order       83 non-null    object  
 4   conservation 54 non-null  object  
 5   sleep_total 83 non-null    float64
 6   sleep_rem   61 non-null    float64
 7   sleep_cycle 32 non-null    float64
 8   awake       83 non-null    float64
 9   brainwt     56 non-null    float64
 10  bodywt      83 non-null    float64
dtypes: float64(6), object(5)
memory usage: 7.3+ KB
```

```
In [ ]: df_animal.vore.unique()
```

```
Out[ ]: array(['carni', 'omni', 'herbi', 'nan', 'insecti'], dtype=object)
```

```
In [ ]: df_animal[df_animal.vore == "insecti"]["sleep_rem"].agg(["mean", "median"]) # kac
```

```
Out[ ]: sleep_rem
mean      3.525
median    3.000
```

dtype: float64

```
In [ ]: # add outlier
df_animal.loc[len(df_animal.index)] = ["new insect", "", "insecti", "", "", "df_animal
```

	name	genus	vore	order	conservation	sleep_total	sleep_rem	sl
0	Cheetah	Acinonyx	carni	Carnivora	Ic	12.1	NaN	
1	Owl monkey	Aotus	omni	Primates	NaN	17.0	1.8	
2	Mountain beaver	Aplodontia	herbi	Rodentia	nt	14.4	2.4	
3	Greater short-tailed shrew	Blarina	omni	Soricomorpha	Ic	14.9	2.3	
4	Cow	Bos	herbi	Artiodactyla	domesticated	4.0	0.7	
...	...	...	...	...	...	...	...	...
79	Bottle-nosed dolphin	Tursiops	carni	Cetacea	NaN	5.2	NaN	
80	Genet	Genetta	carni	Carnivora	NaN	6.3	1.3	
81	Arctic fox	Vulpes	carni	Carnivora	NaN	12.5	NaN	
82	Red fox	Vulpes	carni	Carnivora	NaN	9.8	2.4	
83	new insect		insecti			0.0	0.0	

84 rows × 11 columns

grafikte simetri varsa ortalama ve medyan birbirine benzer.

aykırı değerler ortalamayı çok kaydırır.

yayılım grafikleri ile ölçmeye bak

max ve min değerin farkı "range" olarak adlandırılır

varyans: her veri noktalarının ortalamadan farkını bul ve karesini al.

varyans verilerin ne kadar dağıldığını gösterir.

varyans büyük değerler çokabilir. bu nedenle "standart sapma" çıktı. standart sapma, varyansın kareköküdür.

kuartiller(çeyreklikler): çeyreğe böllerler. verilerin %25,%50(ortalama),%75 den daha küçük olduğunu iletir.

box plot ile kuartiller hızlıca bulunabilir.

interquartile range: "Q3(%75) - Q1(%25)" işlemi ile bulunur

varyans nupy kütüphanesi ile hesaplanır.

```
In [ ]: import numpy as np  
np.var(df_animal.sleep_total, ddof=1)
```

```
Out[ ]: 20.863040734366034
```

```
In [ ]: # varyansın karekökü = standart sapma
```

Pandas'ın .var() fonksiyonu varsayılan olarak ddof=1 kullanır (df_animal.sleep_total.var()).

NumPy'ın np.var() fonksiyonu ise varsayılan olarak ddof=0 kullanır.

Varyansın Mantığı Nedir?

Varyansın temel mantığı, bir veri setinin ne kadar "güvenilmez" veya "değişken" olduğunu tek bir sayıyla özetlemektir.

Amacımız: Verilerin ortalamadan ne kadar saptığını ölçmek.

İlk Fikir: Her bir sayının ortalamadan farkını alıp toplayalım.

Problem: Bazı farklar pozitif (ortalamadan büyük), bazıları negatif (ortalamadan küçük) olacak. Bunları topladığımızda birbirlerini yok ederler ve sonuç sıfıra çok yakın çıkar. Bu bize hiçbir bilgi vermez.

İkinci Fikir: Negatif değerlerden kurtulmamız lazım. Bunun iki yolu var: Mutlak değer almak veya karelerini almak

Cezalandırma Etkisi: Kare almak, ortalamadan çok uzaklaşan "aşırı" değerleri (aykırı değerleri) daha fazla vurgular ve cezalandırır. 2'nin karesi 4 iken, 10'un karesi 100'dür. Bu, büyük sapmaların dağınlık ölçüsüne daha fazla katkıda bulunmasını sağlar..

ddof=0: Popülasyon Standart Sapması

Ne zaman kullanılır? Bir konu hakkındaki tüm verilere sahip olduğunuzda kullanılır.

Örnek: Bir sınıfıktaki tüm 15 öğrencinin final notlarını analiz ediyorsunuz. Başka öğrenci yok. Bu durumda elinizdeki veri, popülasyonun kendisidir. Nasıl Hesaplanır?

Hesaplamada, veri noktası sayısı olan n kullanılır. Veri setinin ortalaması (μ) bulunur. Her bir veri noktasının ortalamadan farkı alınır ve bu farkın karesi hesaplanır. Bu karelerin hepsinin ortalaması alınır (yani hepsi toplanır ve n 'e bölünür). Bu Varyans'tır. Varyansın kareköyü alınarak Standart Sapma bulunur. Formülde Payda: n Pandas Karşılığı: $dff['sutun'].std(ddof=0)$

ddof=1: Örneklem Standart Sapması

Ne zaman kullanılır? Popülasyonun tamamına ulaşmadığınız ve onu temsil eden bir örneklem (alt küme) üzerinden tahmin yürüttüğünüzde kullanılır. Bu, gerçek hayatı en yaygın senaryodur. Örnek: Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin haftalık ders çalışma süresini merak ediyorsunuz. Milyonlarca öğrencinin hepsine ulaşmak imkansızdır. Bu yüzden rastgele 500 öğrenci seçip onların verilerini analiz edersiniz. Bu 500 kişilik veri, bir örneklemidir.

Nasıl Hesaplanır?

Hesaplama, popülasyonun genel değişkenliğini daha doğru tahmin edebilmek için küçük bir düzeltme içerir: Paydada n yerine $n-1$ kullanılır. Örneklem ortalaması ($\bar{x}$) bulunur. Her bir veri noktasının ortalamadan farkı alınır ve karesi hesaplanır. Bu karelerin hepsi toplanır ve $n-1$ 'e bölünür. Bu, Örneklem Varyansı'dır. Sonucun kareköyü alınarak Örneklem Standart Sapması bulunur.

Formülde Payda: $n-1$ Pandas Karşılığı: $dff['sutun'].std(ddof=1)$ veya sadece $dff['sutun'].std()$ (Çünkü ddof=1 varsayılan değerdir).

Neden $n-1$ Kullanılır? (Bessel Düzeltmesi) Örneklem üzerinden hesaplanan varyans, popülasyonun gerçek varyansını sistematik olarak daha düşük tahmin etme eğilimindedir. Paydayı n 'den $n-1$ 'e düşürmek, bölüm sonucunu bir miktar artırır. Bu küçük ayarlama, bu yanılılığı (bias) ortadan kaldırır ve tahminimizi daha güvenilir (tarafsız) hale getirir. Bu işleme "Bessel Düzeltmesi" denir.

google look: mean absolute deviation formula

ortalama mutlak sapma formülü

kuantilleri nasıl bulacağım:

```
In [ ]: np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.5) # numpy kuantil fonksiyonu.
```

```
Out[ ]: np.float64(10.1)
```

```
In [ ]: np.median(df_animal.sleep_total)
```

```
Out[ ]: np.float64(10.1)
```

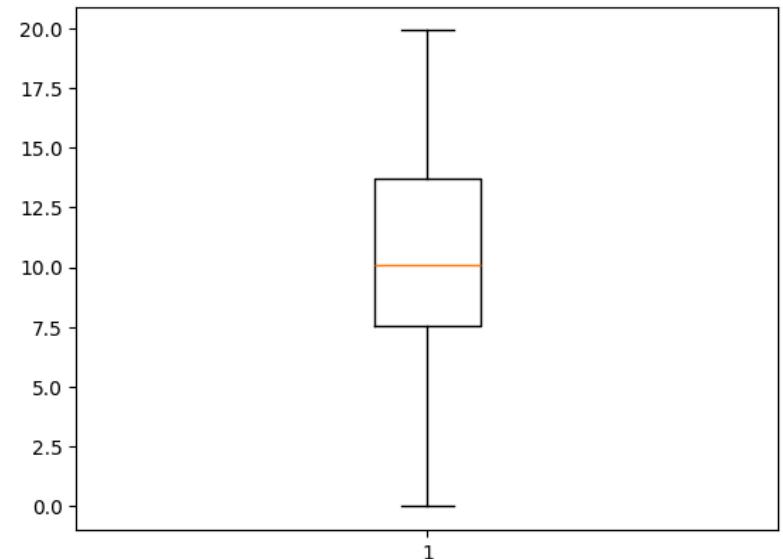
Q2 = medyan

```
In [ ]: np.quantile(df_animal.sleep_total, [0, 0.25, 0.50, 0.75, 1]) #hangi kuantilleri  
#numph baya iyiymiş ha <3
```

```
Out[ ]: array([ 0. , 7.525, 10.1 , 13.725, 19.9 ])
```

```
In [ ]: import matplotlib.pyplot as plt  
plt.boxplot(df_animal.sleep_total) # yukarıda bahsi geçen boxplot grafiği
```

```
Out[ ]: {'whiskers': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x798581458e30>,  
<matplotlib.lines.Line2D at 0x7985814590d0>],  
'caps': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x7985814592e0>,  
<matplotlib.lines.Line2D at 0x798581459610>],  
'boxes': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x798582255580>],  
'medians': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x798581459940>],  
'fliers': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x79858145a120>],  
'means': []}
```



```
In [ ]: # np.linspace(start, stop, num)
```

```
np.linspace(0,1,5) # 0-1 arası eşit aralıklar ile 5 sayı ürettiğim
```

```
Out[ ]: array([0. , 0.25, 0.5 , 0.75, 1. ])
```

linspace, "linear space" ifadesinin kısaltmasıdır.

Türkçeye "doğrusal aralık" veya "doğrusal olarak aralıklı" olarak çevirebiliriz.

np.linspace metodu, NumPy kütüphanesinde belirttiğiniz bir başlangıç ve bitiş noktası arasında, eşit aralıklarla bölünmüş sayılarından oluşan bir dizi (array) oluşturur.

Kısaca, "eşit aralıklı sayılar üret" demenin bir yoludur.

En Basit Kullanımı

`np.linspace(başlangıç, bitiş, eleman_sayısı)` başlangıç: Dizinin ilk elemanı. bitiş: Dizinin son elemanı (bu değer dizide dahildir). eleman_sayısı: Oluşturulacak dizide kaç tane eleman olacağı.

```
In [ ]: np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.75) - \  
np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.25)
```

```
Out[ ]: np.float64(6.199999999999999)
```

Kodun Anlamı

`np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.75)`: Bu kısım, sleep_total sütunundaki verilerin 3. Çeyrekliğini (Q3) bulur. Yani, verilerin %75'inin bu değerden daha küçük olduğu noktayı hesaplar. `np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.25)`: Bu kısım ise aynı verilerin 1. Çeyrekliğini (Q1) bulur. Yani, verilerin %25'inin bu değerden daha küçük olduğu noktayı hesaplar. ... -
...: Son olarak, 3. Çeyreklik (Q3) değerinden 1. Çeyreklik (Q1) değerini çıkarır.

Sonuç Olarak Ne İfade Eder?

IQR = Q3 - Q1 Bu işlemin sonucu olan IQR (Çeyrekler Açıklığı), veri setinin yayılmasını ölçmek için kullanılır. Standart sapma gibi aykırı değerlerden (outlier) etkilenmediği için daha güvenilir bir yayılım ölçüsüdür. Özette, bu kod satırı şunu söyler: "sleep_total verilerinin tam ortasındaki %50'lük kısmının dağıldığı aralığın genişliği nedir?" Örneğin, sonuç 4.5 çıkarsa, bu, hayvanların uykı sürelerinin orta yarısının 4.5 saatlik bir aralık içinde değiştiği anlamına gelir.

öenmli!!!: haftaya duckDB bakacağiz. çalış gel.

DuckDB, son yıllarda veri analizi dünyasında oldukça popüler hale gelen modern bir veritabanı sistemidir. Kısaca DuckDB, "veri analizi için tasarlanmış SQLite" olarak tanımlanabilir. Daha detaylı açıklamak gerekirse: DuckDB, sütun odaklı (columnar) ve süreç içi (in-process) çalışan bir analitik veritabanı yönetim sistemidir (OLAP).

```
In [ ]: from scipy.stats import iqr
iqr(df_animal.sleep_total)
```

```
Out[ ]: np.float64(6.199999999999999)
```

Bu kod, bir önceki sorunuzdaki NumPy kodunun yaptığı işin aynısını, bu kez scipy kütüphanesini kullanarak yapar: df_animal veri setindeki sleep_total sütununun Çeyrekler Açıklığı'ni (Interquartile Range - IQR) hesaplar.

`np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.75) - np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.25)` NumPy versiyonu: IQR'ı hesaplamak için temel adımları (Q3'ü bul, Q1'i bul, birbirinden çıkar) manuel olarak yaparsınız. SciPy versiyonu: iqr fonksiyonu bu adımları sizin için tek bir çağrıda otomatik olarak yapar. Bu, kodu daha kısa, daha okunaklı ve amaca yönelik hale getirir. Özette, her iki kod da tamamen aynı matematiksel sonucu verir. `scipy.stats.iqr` kullanmak, Çeyrekler Açıklığı'ni hesaplamadan daha doğrudan ve temiz bir yoludur.

acaip bir şey analitiyor. ne olduğunu anladım sen bak. aşağı kodu yazdım:

```
In [ ]: # Finding Outliers
from scipy.stats import iqr
```

```
iqr = iqr(df_animal.bodywt)

lower_thereshold = np.quantile(df_animal.bodywt, 0.25) \
- 1.5 * iqr
upper_thereshold = np.quantile(df_animal.bodywt, 0.75) \
+ 1.5 * iqr

df_animal[(df_animal.bodywt < lower_thereshold) | (df_animal.bodywt > upper_thereshold)]
```

	name	genus	vore	order	conservation	sleep_total	sleep_rem	s
4	Cow	Bos	herbi	Artiodactyla	domesticated	4.0	0.7	
20	Asian elephant	Elephas	herbi	Proboscidea	en	3.9	NaN	
22	Horse	Equus	herbi	Perissodactyla	domesticated	2.9	0.6	
23	Donkey	Equus	herbi	Perissodactyla	domesticated	3.1	0.4	
29	Giraffe	Giraffa	herbi	Artiodactyla	cd	1.9	0.4	
30	Pilot whale	Globicephalus	carni	Cetacea	cd	2.7	0.1	
35	African elephant	Loxodonta	herbi	Proboscidea	vu	3.3	NaN	
50	Tiger	Panthera	carni	Carnivora	en	15.8	NaN	
51	Jaguar	Panthera	carni	Carnivora	nt	10.4	NaN	
52	Lion	Panthera	carni	Carnivora	vu	13.5	NaN	
76	Brazilian tapir	Tapirus	herbi	Perissodactyla	vu	4.4	1.0	
79	Bottle-nosed dolphin	Tursiops	carni	Cetacea	NaN	5.2	NaN	

```
In [ ]: sp_lower = np.mean(df_animal.bodywt) - 3 * np.std(df_animal.bodywt, ddof=1)
sp_upper = np.mean(df_animal.bodywt) + 3 * np.std(df_animal.bodywt, ddof=1)

df_animal[(df_animal.bodywt < sp_lower) | (df_animal.bodywt > sp_upper)]
# bunuda isterseniz alın diye attı.
```

	name	genus	vore	order	conservation	sleep_total	sleep_rem	s
20	Asian elephant	Elephas	herbi	Proboscidea	en	3.9	NaN	
35	African elephant	Loxodonta	herbi	Proboscidea	vu	3.3	NaN	

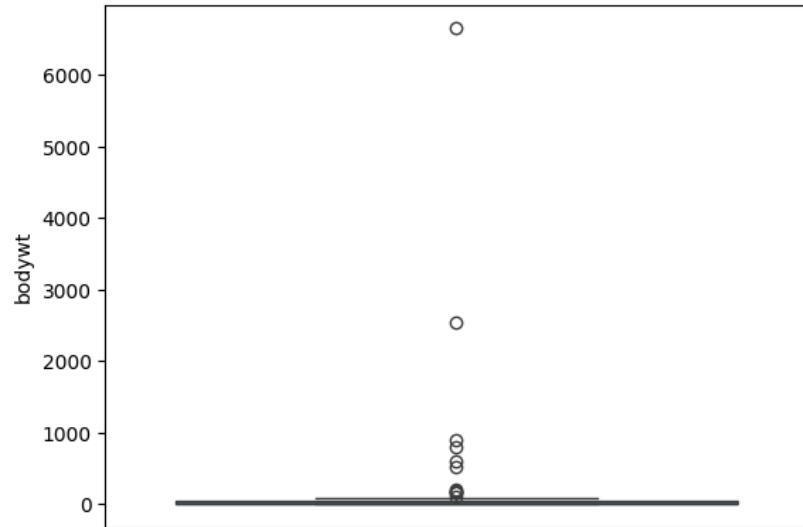
```
In [ ]: # bu kodlar önemli olabilir. burada sınıava vurgu yaptı hoca.
```

vizede yorum olacak kesinlikle. yorumları görmek istiyorum dedi şimdi.

```
In [ ]: # seaborn ile boxplot çizimi
```

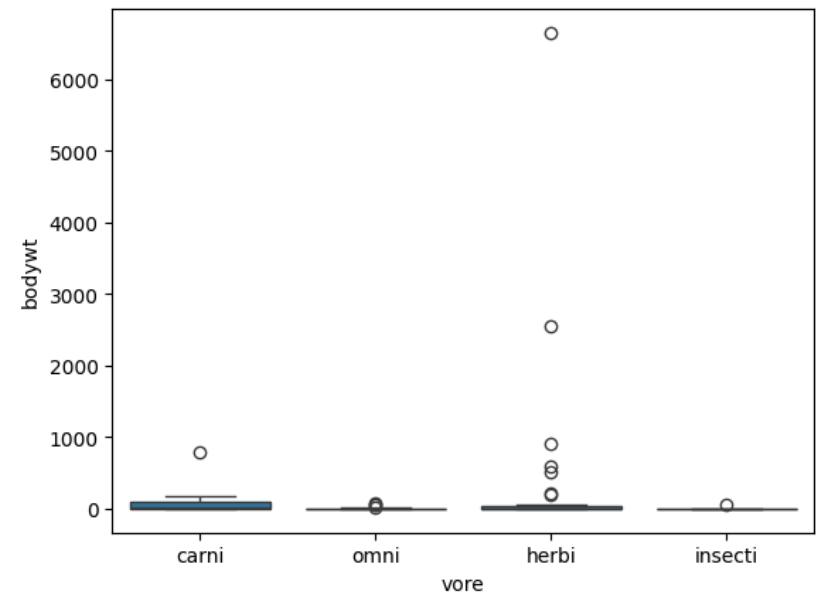
```
import seaborn as sns  
sns.boxplot(data=df_animal, y='bodywt')
```

```
Out[ ]: <Axes: ylabel='bodywt'>
```



```
In [ ]: sns.boxplot(data=df_animal, x='vore', y='bodywt') # seaborn kolayca gruplandırma
```

```
Out[ ]: <Axes: xlabel='vore', ylabel='bodywt'>
```



```
In [ ]: import plotly.express as px
```

```
px.box(df_animal, x='vore', y='bodywt')
```

```
In [ ]: # başka bir boxplot çizimi
import plotly.express as px
px.box(df_animal, x='bodywt')
```

describe: özet istatistikleri verir. >>> bu şekilde tanımlama isitiyor. başka türlü yazma.

bence describe kesin soracak

```
In [ ]: df_animal.bodywt.describe().T
```

```
Out[ ]:      bodywt
```

count	84.000000
mean	164.158536
std	782.295412
min	0.000000
25%	0.141500
50%	1.645000
75%	37.625000
max	6654.000000

dtype: float64

İstatistik ikiye ayrılır. Çıkarımsal ve (diğerini unuttum). Onları bil. Sınavda gelişir.

Betimsel İstatistik: Elinizdeki veriyi özetler ve "fotoğrafını çeker". Sadece o veri setinde ne olduğunu anlatır. (Örnek: Bir sınıfındaki 30 öğrencinin not ortalaması 75'tir.)

Çıkarımsal İstatistik: Elinizdeki küçük bir veri örneğine bakarak, o verinin ait olduğu daha büyük grup hakkında genellemeler veya tahminler yapar. (Örnek: Sınıftan rastgele seçilen 5 öğrencinin not ortalamasına bakıp, tüm sınıfın genel başarı durumu hakkında bir tahminde bulunmak.)

Olasılık:

Olasılık, bir olayın meydana gelme ihtimalinin sayısal ölçüsüdür.

Basitçe, "Bu işin olma şansı ne kadar?" sorusunun cevabıdır. 0 (imkansız) ile 1 (kesin) arasında bir değer alır.

Özetle: Olasılık, belirsiz bir durumdaki tüm simetrik ve eşit derecede mümkün sonuçları listelemek, bunlardan kaç tanesinin bizim ilgilendirdiğimiz durumu karşıladığıını bulmak ve bu iki sayıyı birbirine oranlayarak beklenimizi mantıksal bir sayıya dönüştürme işlemidir.

Değiştirmeli örneklemeye (sampling with replacement):

İkinci olayın olasılığı ilkini etkilemiyorsa bağımsız olasılık olur

Online perakende satış verisinde bir sonraki siparişin ne olacağını bulmak için önce bir grupta gerekir. bir sonrakinin ne olduğunu olasılığına bakalım.

```
In [ ]: import pandas as pd
```

```
df_sales = pd.read_csv("amir_deals.csv")
df_sales_users = df_sales.groupby("num_users")["amount"].agg(sum="sum")
```

```
df_sales_users
```

```
Out[ ]:      sum
```

num_users	sum
1	13624.50
2	40732.68
3	24858.82
4	3880.07
5	12428.48
...	...
92	4509.96
94	4171.76
96	8180.81
98	5992.86
99	16750.45

79 rows × 1 columns

- .groupby("num_users"): İlk olarak, df_sales tablosu num_users (kullanıcı sayısı) sütunu göre gruptara ayrılr. Yani, aynı kullanıcı sayısına sahip olan tüm satışlar (örneğin, 5 kullanıcılı tüm satışlar, 10 kullanıcılı tüm satışlar vb.) kendi içerisinde bir araya getirilir.
- ["amount"]: Gruplama yapıldıktan sonra, her bir grup içinden sadece amount (satış miktarı) sütunuyla ilgileneneğimizi belirtiriz. Artık her bir kullanıcı sayısı grubu için elimizde sadece o gruba ait satış miktarlarının bir listesi vardır.
- .agg(sum="sum"): Son olarak, agg (aggregate - birleştir) fonksiyonu ile her bir grubun amount listesi üzerinde bir hesaplama yapılır. sum="sum" ifadesi, her bir grup için amount değerlerinin toplanmasını (sum) ve sonuçta oluşturacak yeni sütunun adının da sum olmasını söyler.

Bu kod, amir_deals.csv dosyasındaki satış verilerini okur ve her bir "kullanıcı sayısına" (num_users) göre toplam satış miktarını (amount) hesaplar. Sonuç olarak, "1 kullanıcı satışlarının toplamı ne kadar?", "2 kullanıcılı satışların toplamı ne kadar?" gibi soruları cevaplayan özet bir tablo oluşturur.

hoca sınavda SQL yada Python verip SQL ve Python şeklinde karşılığını isteyecek.

SQLite stiesi ile tarayıcıdan SQL çalışabiliriz.

duckDB sadece bu veri işlerini yapmak için oluşturulmuş

veri setinden rastgele kayıt seçmek için "sample" fonksiyonu kullanılır.

```
In [ ]: df_sales_users.sample()
```

```
Out[ ]: sum
```

num_users	sum
26	6929.84

eğer her seferinde aynı kaydı seçsin istersen (pseudo random) seed değerini aynı ver. böylece aynı seep ile aynı havuzdan çekim yaparsınız. buda aynı kayıtları seçmeni sağlar.

```
In [ ]: import numpy as np
```

```
np.random.seed(42)
```

```
In [ ]: np.random.seed(42) # hep aynı seed değerini seçmesini sağlamak için kullanılır.
```

```
In [ ]: df_sales_users.sample()
```

```
Out[ ]: sum
```

num_users	sum
33	7077.48

koşullu olasılık:

bir olayın sonucunun başka bir olayı etkilemesi

burda bir bağımlı olasılık var: bir olayın olması diğerini etkiliyor.

```
In [ ]: df_sales_users.sample(5,replace=True)
```

```
Out[ ]: sum
```

num_users	sum
68	11225.36
43	12319.18
31	15163.88
15	4179.72
48	13355.00

beklenen değer (expected value): her bir değerrinin çatpılıp toplanması anlamına gelir.

bir zar için beklenen değer 3.5 çıkar:

$$= (1 \times 1/6) + (2 \times 1/6) + (3 \times 1/6) + (4 \times 1/6) + (5 \times 1/6) + (6 \times 1/6)$$

$$= (1+2+3+4+5+6) / 6$$

$$= 21 / 6 = 3.5$$

discrete uniform distribution: her ayrık durumun meydana gekme olasılığı varsa, bu İşekilde söylemır.

büyük sayılar kanunu: İngilizcesi: Law of Large Numbers

Türkçe Kisa Açıklaması

Büyük Sayılar Kanunu, bir deneyi çok fazla sayıda tekrarladığınızda, elde ettiğiniz sonuçların ortalamasının, o olayın teorik beklenen değerine (gerçek olasılığına) çok yaklaştacağını söyleyen temel bir istatistik prensibidir. Daha basit bir ifadeyle: "Ne kadar çok denersen, sonuçların ortalaması o kadar gerçeğe yaklaşır."

sürekli olasılık dağılımı: Sürekli Olasılık Dağılımı, sonuçların belirli bir aralıktaki herhangi bir değeri alabildiği durumları tanımlar.

Kesikli dağılımdaki gibi tam sayılarla sınırlı değildir; sonuçlar sonsuz sayıda ara değer alabilir.

continuous uniform distribution: Sürekli Düzgün Dağılım (Continuous Uniform Distribution), belirli bir aralıktaki her bir sonucun gerçekleşme olasılığının birbirine eşit olduğu bir olasılık dağılımıdır.

Kısacası, "belirli bir aralıktaki her noktanın eşit şansa sahip olduğu" durumları modeller.

**tüm dağılım eğrilerinin toplam alanı 1 dir.
asla değişmez.**

CDF Fonksiyonu Nedir?

CDF (Cumulative Distribution Function - Kümülatif Dağılım Fonksiyonu), bir olasılık dağılımında, rastgele bir değişkenin belirli bir x değerine eşit veya ondan daha küçük bir değer alma olasılığını gösteren fonksiyondur. Kısacası, "Bu noktaya kadar olan tüm olasılıkların toplamı nedir?" sorusunu cevaplar. Neden Kullanılır? CDF'in temel kullanım amacı, olasılık hesaplamalarını çok kolaylaştırmasıdır. Özellikle sürekli dağılımlarda kilit rol oynar.

In [ ]: